Szabolcsveresmart Község Településrendezési Tervének készítéséhez

Településrendezési eszközök

„Előzetes tájékoztatási dokumentáció”

Tervező:

URBAN Linea
Tervező és Szolgáltató Kft.
(C-15 – 1140)

2022

Külzetlap

Településrendező tervező:

.....
Labbancz András
okl. településmérnök
terület-, és településfejlesztési szakértő
TT-15 – 0378

Tervező munkatárs:

.....
Ugochukwu Georgina
településtervező,
terület- és településfejlesztési szakértő

Ügyvezető igazgató:

.....
Labbancz András

Szabolcsveresmart Község
Településrendezési eszközeinek
- készítéséhez -

Előzetes tájékoztatási dokumentáció

Tartalomjegyzék

Külzetlap
Tartalomjegyzék

1. Előzmények **4**
1.1. A területre jelenleg a következő településrendezési eszközök vannak hatályban 5
1.2 A település általános bemutatása 5
1.3 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra 8
2. Környezeti értékelés **9**
3. A térségi övezeti érintettség **11**

1. Előzmények

Szabolcsveresmart Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a település teljes közigazgatási területére vonatkozóan új településfejlesztési koncepciót és új településrendezési eszközöket készít.
A koncepció és a településrendezési eszközök mind eljárásrendjében, mind tartalmában a 314/2012. (XI.8.) sz., *„a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről”* szóló Kormány rendelet alapján készül.

1.1. A területre jelenleg a következő településrendezési eszközök vannak hatályban

- 49/2006 (10.24.) számú határozat, Szabolcsveresmart Község Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 18/2006 (XII. 15.) számú önkormányzati rendelet, Szabolcsveresmart Község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

1.2. A település általános bemutatása

<u>Térségi szerepkör, településhálózatban betöltött szerep</u>

Szabolcsveresmart Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A Rétköz északkeleti részén fekszik, Kisvárdától 15 km-re, Nyíregyházától pedig kb. 60 km-re, közvetlenül a Tisza mellett. A folyó északról és nyugatról határolja. Keletről Döge, délről Kékcse, délnyugatról Tiszakanyár veszi körül. A község területe 22,95 m2. A falu a 4-es főútról Dögénél leágazó alsórendű úton érhető el. A legközelebbi vasútállomás a Budapest-Záhony vasútvonalon Kisvárdán található, ahonnan és ahová tömegközlekedési eszközzel (autóbusszal) lehet eljutni. Hozzá tartozik a Tölgyesszög-tanya és a Rozsálypuszta, amely korábban önálló falu volt.
Szabolcsveresmart Község tekintetében érdemi térségi szerepkör nem azonosítható be, a település egyértelműen Kisvárda szatellit településének tekintendő. Szabolcsveresmart jelentős térszervező erővel nem rendelkezik és kialakulása sem várható folyamat. A megyében jellemző az aprófalvas településhálózat és a térséget is ez jellemzi. E térség természetes központja gazdasági, kulturális és a közlekedési értelemben a volt, és most újra járási székhely Kisvárda, amely tízezer lakost meghaladó városként abszolút központja a térségnek.

<u>Társadalom</u>

Szabolcsveresmart Község a Kisvárdai járás 13. települése lakónépesség-számot tekintve, a települést a 2018. január 01-ei eszmei időpontban 1.610 fő lakta.
A lakónépesség csökkenést produkál.
A települési korfa is mutatja, hogy elöregedő a település. Szabolcsveresmart Község esetében az elmúlt időszakban akár -10; -15%-os értéket is mutat a természetesen szaporodás, fogyás egyenlege, amely a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei és a Felső-Szabolcsi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület települései települések átlagainak értékétől is jóval rosszabb.
Szabolcsveresmart esetében sajnos tendenciaszerű, hogy többen hagyják el a települést, mint amennyien odaköltöznek.
<u>Humán infrastruktúra</u>

A településen óvodai ellátás és általános iskolai oktatás érhető el.
Szabolcsveresmart Község Önkormányzata által fenntartott Szabolcsveresmarti Óvoda.
A községben 1961. szeptember 1-től működik óvoda. 1973. szeptember 1-től 3 csoportos, 75 férőhelyes lett az óvoda. Régi, nem óvodai célra épített, hanem lakóházból átalakított korszerűtlen épületben, átlagos felszereltséggel működött 1990 szeptemberéig.
1990-ben megépült az új 3 csoportos, 75 férőhelyes korszerű óvoda, új helyen, az iskola közvetlen szomszédjában.
Az óvodás gyermekek élelmezése is az iskola konyhájáról történik.
Az óvodapedagógusok száma 6 fő. Az óvodai felvétel, átvétel eljárás rendje alapján az intézménybe az óvodai felvétel jelentkezés útján történik. Az óvodai beíratás minden év májusában meghatározott időben történik.
Szabolcsveresmart Község Képviselő-testületének 2/2019. (01.15.) számú, a Szabolcsveresmarti Óvoda Alapító Okiratának módosításáról szóló határozata alapján hatályos az intézmény jelenlegi Alapító okirata. A 2019. évi módosítás során került be a „sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése” feladat az intézmény által ellátandó feladatok közül. Sajnos egyre több a településen a SNI-s gyermek. Az óvoda fenntartója a községi önkormányzat. Feladatellátási helye 4496 Szabolcsveresmart, Kossuth út 78. (hrsz: 201/1.), maximálisan felvehető gyermekek száma 75 fő.

Az óvoda mellett egy nyolc osztályos általános iskola (Szabolcsveresmarti Kazinczy Ferenc Általános Iskola; székhely: 4496 Szabolcsveresmart, Kossuth utca 76. (hrsz: '199')) is működik településen, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az iskolába járó és a napközis tanulók számát tekintve elmondható, hogy tanévről tanévre egyre kevesebb lett. Az iskolában tanulók száma az alsó évfolyamokon kezdetben nőtt, majd csökkent, aztán újra emelkedett a számuk; míg a felső évfolyamokon tanulók száma tanévenként kevesebb lett. Az iskolát sikeresen befejezők száma is fogyó tendenciát mutatott. A 2018/2019-es tanévben a tanulólétszám 116 fő, ebből 60 leány. Fo munkaviszony keretében, pedagógus munkakörben alkalmazott pedagógusok számának nyitóállománya a 2018/2019-es tanévben 13 fő volt.

Szabolcsveresmart Község helyi gazdasága

Perifériális elhelyezkedése nagymértékben meghatározza a térség gazdasági helyzetét. A hátrányos helyzet ebből adódóan a gazdaságban szinte mindenütt jelen van, így a gazdasági központoktól való viszonylag nagy távolság nagymértékben korlátozza a gazdaság fejlődését, sokszínűségét. Habár fontos közlekedési útvonal halad át a térségen az V. számú Páneurópai Közlekedési Folyosó, bár jelentősége az utóbbi években egyre csökken. Szabolcsveresmart továbbá a térség gazdasági központja, Kisvárda mellett helyezkedik el, fentiek miatt a helyi gazdaság rendkívül szerény.
A helyi gazdaság szerény erejét mutatja a regisztrált vállalkozások fajlagosan is igen alacsony száma.

A településen az egy lakosra jegyezett tőke aránya sajnálatosan rendkívül alacsony, a 2014. évben 2.-eFt volt, ami szignifikánsan elmarad mind az országos, mind a Szabolcs – Szatmár - Bereg megyei átlagtól (a megyei átlag 2014. évben 364,1.-eFt volt, míg a Felső-Szabolcsi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület tagtelepüléseinek átlaga 64,1). Igen alacsony a településen bejegyzett vállalkozások tőkésítettsége.

Hasonlóan alacsony értéket mutat az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték mutatója is, amely a 2014. évben 2,1.-eFt volt (a Szabolcs – Szatmár - Bereg megyei átlag 2014. évben 635,9.-eFt volt, míg a Felső-Szabolcsi Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület tagtelepüléseinek átlaga 300,5). Az önkormányzat adóbevétele szerény, jelentős adóbevétel az iparűzési adónemből sem jelentkezik.

A településen nagyfoglalkoztató nincs, gyakorlatilag mikrovállalkozások működnek Szabolcsveresmart Községben. Jelentős foglalkoztató betelepülése belátható időtávban nem realizálható.

Önkormányzat gazdálkodása, intézményfenntartása

Az önkormányzat - törvény keretei között - a tulajdonával önállóan rendelkezik, bevételeivel önállóan gazdálkodik, az önként vállalt és a kötelező önkormányzati feladatok ellátásáról egységes költségvetéséből gondoskodik. A helyi önkormányzat mindenkori költségvetésének tervezésére vonatkozó törvényi szabályozás jelentősen megváltozott, normatív szabályozás helyébe a feladat-finanszírozás került.
2012. évtől új államháztartási törvény lépett életbe, az államháztartás működési rendjét meghatározó kormányrendelet is új szabályokra épül. Az egyik legfontosabb változás, ami az önkormányzatok életét befolyásolta, hogy a jelentős feladatátrendezés és forráskivonás mellett a helyi önkormányzati hitelek törlesztését átvállalta a központi költségvetés.

Az önkormányzati adóhatóság látja el az önkormányzat működéséhez szükséges források jelentős részének beszedését, egyben más, az állam által ide delegált hatósági feladatokat is végez (gépjárművek adóztatása, adók módjára behajtandó köztartozások beszedése).

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közül Szabolcsveresmart Község Önkormányzata kiemelkedően fontos feladatnak tekinti a helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok ellátását. A falu gazdasági szerkezetének átalakulása után a város vezetése határozott lépeseket tett a helyi gazdaság élénkítésére. A szerkezetváltást, az üzletfejlesztést, a vállalkozóvá válást, a vállalkozás élénkítését és a munkaerő fejlesztést segítő szervezetekkel - a Megyei Kormányhivatal Járási Munkaügyi Kirendeltséggel - szoros kapcsolatot tart fenn. A helyi adópolitika célkitűzései a stabilitás és az igazságosság elve alapján kerültek kialakításra. A helyi adók esetében az Önkormányzat képviselő testülete az adóztatást a továbbiakban is úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény alapján a helyi közszolgáltatások biztosítása érdekében elengedhetetlen az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek megteremtése. A gazdasági önállósulás egyik eszköze a helyi adók rendszere. Ez a települési önkormányzat számára lehetőséget teremt a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására. A törvényi szabályozás értelmében az önkormányzat rendeletével a) vagyoni típusú adók, b) kommunális jellegű adók, továbbá c) helyi iparűzési adó bevezetésére jogosult.

Szabolcsveresmart Község Önkormányzata által fenntartott intézmény a Közös önkormányzati hivatal és a költségvetési intézményként (szervként) működő Szabolcsveresmarti Óvoda.

Táji és természeti adottságok

Szabolcsveresmart 'Magyarország kistájainak katasztere' szerint a Rétköz kistáj részét képezi. Tájhasználata nagyon vegyes.
A szántókon szántóföldi növénytermesztés (búza, árpa) és takarmánynövény termesztés (kukorica, napraforgó) egyaránt folyik.
A gyümölcsösök összterületének aránya jelentős. Ezek elsősorban ültetvények formájában találhatóak a településen. A szőlő illetve kertgazdaság is megjelenik, azonban ezek aránya elenyésző.
A gyepterületek főként a település DNy-i részén vannak jelen, ezek egy része ex lege védett láp, illetve ökológiai hálózat magterület és pufferterület részét képezik.
A településen található tájképi értékek a nagy kiterjedésű értékes vízfelületek, a síkság természeti adottságokhoz igazodó szántó- és gyepgazdálkodása, vizes élőhelyei, az értékes növény-és állatvilág, a területen előforduló értékes madárfajok vonulási, illetve fészkelő helyei, a jellemző társulások, mint például mocsárrétek, üde és nedves cserjések, őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok, folyómenti bokorfüzesek, harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet valamint a változatos méretű és tulajdonviszonyú, mezsgyével szegélyezett szántók rendszere.
Szabolcsveresmartot érinti a Kisvárdai gyepek különleges természetmegőrzési terület, mint Natura 2000 terület valamint a Felső-Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és Felső-Tisza különleges madárvédelmi terület. Továbbá Ex lege védett lápterület és Ramsari madárvédelmi terület is megtalálható.

A település zöldfelületi rendszerének meghatározó eleme a Szabadság út és Kossuth út találkozásánál kialakult tér.
A település zöldfelületi rendszerének kimagasló értéke a Rétközi-tó. 1991-től mesterséges víztározóként funkcionál az állóvíz. 2013-14-ben a tó kiszáradásakor több száz, részben védett vagy fokozottan védett állat- és növényfaj természetes élőhelye került végveszélybe. A térségi települések lakói azonban nem törődtek bele ebbe a veszteségbe, így Szabolcsveresmart, Kékcse, Döge és Kisvárda lakossága és vezetői összefogtak, hogy megmentsék a Rétközi-tavat és visszaállítsák annak egyedülállóan gazdag élővilágát, melyben szakmailag a Felső-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság munkatársai adnak segítséget. A projektnek köszönhetően újjászületett a térség életében jelentős szerepet betöltő csodálatos környezet.
Sajnos nagyobb kiterjedésű, valódi közpark, közkert nem található a településen.

Épített környezet

A településszerkezete a XVIII. században még egyutcás település volt. Egyetlen utcája a Kisvárda felé vezető összekötőút nyomvonalában alakult ki. Az utca keleti végén található a település temploma.
A XIX. század közepéig jelentős településszerkezeti változás nem figyelhető meg. Megszilárdul a főutcában az utcára merőleges szalagtelkek rendszere. A település elsősorban déli irányba bővül, de emellett a Kossuth utcából leágazó Dózsa György utca beépülése is elkezdődött.

A település központja a templom körül alakul ki. A központban találhatók általában a települést ellátó, igazgatási és oktatási funkciók. Szabolcsveresmarton a faluközponti

településrészen kap helyet a Községháza, az Egészségház, a Faluház, a Kazinczy Ferenc Általános Iskola és a Szabolcsveresmarti Óvoda.

Szabolcsveresmarthoz tartozik az északkeletre fekvő Rozsály-puszta – korábban önálló falu volt – amely Y alakú (egységesen Rákóczi utcának nevezett) település. A falu nyugat (Táncsics u.) és északkelet (József A. u.) felé terjeszkedett.

1.3. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

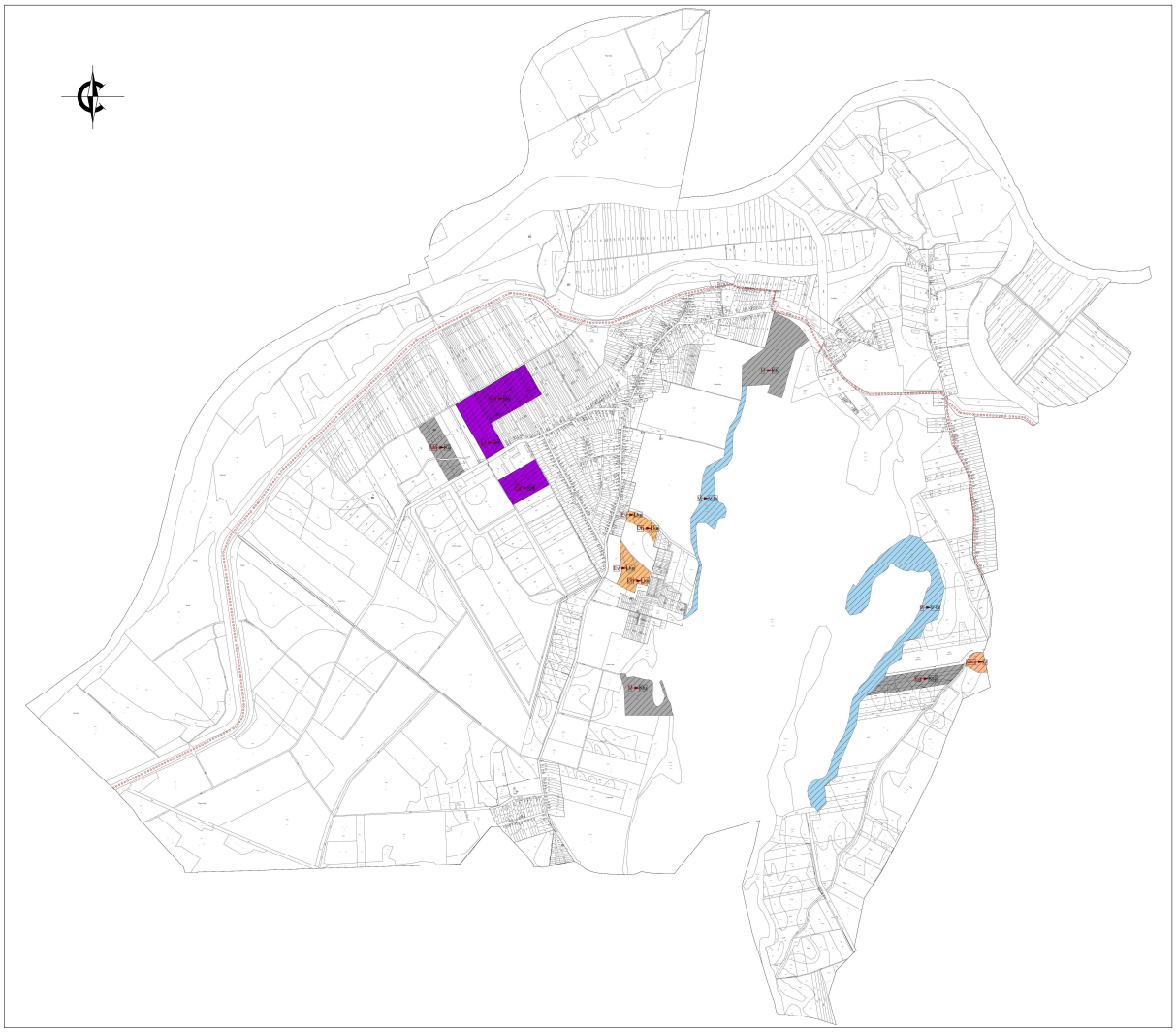
A hatályos településrendezési eszközök számos tervezett, de meg nem valósult elemet tartalmaznak. Ezek felülvizsgálata, lehetséges és szükséges változtatása alapján a főbb tervezett változások:

Terület-felhasználást érintő beavatkozások:

- Falusias lakóterület kialakítása a tó nyugati oldalán, a 3832. sz. út közelében
  - Mezőgazdasági korlátozott területből falusias lakóterület: 1,2 ha
- Kertvárosias lakóterület kialakítása belterület keleti oldalán, a Petőfi Sándor utca és a tó közötti területeken
  - Védelmi erdő területből kertvárosias lakóterület: 1,6 ha
  - Üdülőházas területből kertvárosias lakóterület: 3,2 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a belterület nyugati részén:
  - Falusias lakó területből ipari gazdasági terület: 2,2 ha
  - Általános mezőgazdasági területből gazdasági terület: 2,6 ha
  - Erdő területéből ipari gazdasági terület: 7,9 ha
- Ipari gazdasági terület kialakítása a belterület nyugati részén, a majorság déli oldalán:
  - Erdő területéből ipari gazdasági terület: 4,6 ha
- Különleges területek kialakítása a belterülettől nyugatra, a Dózsa György utca végén
  - Általános mezőgazdasági területből különleges mezőgazdasági üzemi terület: ha
- Különleges területek kialakítása a tározó tó partmenti területein
  - Vízgazdálkodási területből különleges turisztikai terület (0127/5): 10,4 ha
  - Vízgazdálkodási területből különleges turisztikai terület (0127/14): 5,2 ha
  - Gazdasági erdő területből különleges sport célú terület (0134/2-5): 5,1 ha
- Speciális vízgazdálkodási területek kialakítása a tározó tó partmenti területein
  - Általános vízgazdálkodási területből vízgazdálkodási turisztikai terület (0127/9): 7,7 ha
  - Általános vízgazdálkodási területből vízgazdálkodási turisztikai terület (0127/17): 21 ha

Infrastrukturális változások

- Tervezett kerékpárutak
  - A Tisza-folyó töltésén: 8,51 km
  - A Döge-Kisvárda irányába a 3832. sz. út mentén: 0,7 km

(forrás: saját szerkesztés)

2. Környezeti értékelés

A környezeti vizsgálatot a következő tematika alapján kívánjuk lefolytatni. A vázolt tematika a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 4. sz. mellékletével megegyező tartalmú, azonban attól kismértékben eltérő formai szerkezetben.

1. Bevezetés
1.1. Tematika, tartalomjegyzék
1.2. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése
1.3. A terv és a változatok rövid ismertetése
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság előzetes véleményeinek és észrevételeinek figyelembe vétele, az indokok összefoglalása

2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, programokkal
2.1. A terv koncepcionális alapját jelentő településfejlesztési koncepció és fejlesztési határozatok bemutatása és elemzése a környezeti értékelés szempontjából
2.2. A terv összefüggése más egyéb releváns tervekkel és programokkal

2.3. A releváns tervek és programok összevetése, ütköztetése a terv koncepciójával és céljával, környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata

3. A környezeti állapot feltárása (a terv megvalósulása előtti vagy a terv meg nem valósulása esetén)
3.1. A település környezeti elemeinek és rendszereinek ismertetése, a környezetállapot ismertetése, természeti területek bemutatása
3.2. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása
3.3. A fennálló környezeti konfliktusok, tájhasználati konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

4. A terv megvalósítása esetén a várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése (közvetlen és közvetett környezeti következmények)
4.1. Jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén különös tekintettel, a környezeti elemek és rendszerek megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire
4.2. A közvetett módon hatást kiváltó tényezők fellépése esetén
4.3. Értékelési módszer alkalmazása
4.4. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek, az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok

5. A környezeti következmények alapján a terv és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása, a változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása

6. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre

7. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv által befolyásolt más tervben illetve programban figyelembe kell venni

8. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre

9. Összefoglaló

A környezeti vizsgálat elkészítésének megalapozásához az Önkormányzat kéri a környezet védelméért felelős szervek véleményét a környezeti vizsgálat tervezett tematikájáról. A környezet védelemért felelős szervek véleményének kikéréséhez a 2/2005. (I.11.) az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló kormány- rendelet alapján állítottuk elő a tervkészítésre vonatkozó tájékoztatást.

3. A térségi övezeti érintettség

Ssz.	Térségi övezetek		A megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó település településrendezési eszközének készítése vagy módosítása során előzetes adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szervek.	Övezeti érintettség
				Közigazgatási területen
1.	1. A Magyarország és kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény szerinti országos övezetek	a) ökológiai hálózat magterületének övezete	**nemzeti park igazgatósága**	+
2.		b) ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	**nemzeti park igazgatósága**	+
3.		c) ökológiai hálózat pufferterületének övezete	**nemzeti park igazgatósága**	+
4.		d) kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	**Budapest Főváros Kormányhivatala**	
5.		e) jó termőhelyi adottságú szántók övezete	**Budapest Főváros Kormányhivatala**	+
6.		f) erdők övezete	**megyei kormányhivatal erdészeti hatáskörében eljáró járási hivatala**	+
7.		g) erdőtelepítésre javasolt terület övezete	**Budapest Főváros Kormányhivatala**	+
8.		h) tájképvédelmi terület övezete	**nemzeti park igazgatósága**	+
9.		i) világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	**fővárosi és megyei kormányhivatal örökségvédelmi hatáskörében eljáró (fővárosi kerületi) hivatala**	
10.		j) vízminőségvédelmi terület övezete	**területi vízügyi igazgatósága**	+
11.		k) nagyvízi meder övezete	**területi vízügyi igazgatósága**	+
12.		l) VTT- tározók övezete	**területi vízügyi igazgatósága**	
13.		m) honvédelmi és katonai célú terület övezete	**Honvédelemért felelős miniszter**	